

НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

К. Шаповал, аспірант
М. Сичова, к.е.н., доцент

Сьогодні в Україні державна служба є важливою складовою процесу державотворення. Модернізація державної служби є одним з основних напрямків президентської програми економічних реформ України. «Багате суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [1] - все спрямоване на підвищення ефективності державного управління, що включає розробку нових підходів та методів у системі мотивації державних службовців. Нормативно-правова база відіграє важливу роль у ефективності цієї системи. І. Грицяк наголошує, що в умовах інтеграції України до Європейського Союзу законодавче та нормативно-правове регулювання державної служби має стати основою для успішного та ефективного функціонування державного апарату [2]. М. Іншин зазначає, що «система нормативно-правового забезпечення державної служби - це сукупність законів та інших нормативних актів, що створюють правову базу для її організації та функціонування та службово-трудової діяльності їх персоналу, тобто державних службовців» [3]. Правове забезпечення діяльності та організації державної служби здійснюється на основі Конституції України, законів України та регулюється указами Президента України та постановами Кабінету Міністрів України. Завдання, принципи, структура, права та обов'язки державної служби визначені в деяких українських законах та нормативних актах. Водночас внутрішні питання, пов'язані з діяльністю певних служб та сферами державної служби, регулюються окремими нормативними актами відомств (наказами, інструкціями), за умови, що вони не суперечать Конституції та законам України.

Державна служба як найважливіший інститут розвитку української державності є підпорядкованим елементом у структурі держави, який реагує на політичні імпульси політичного керівництва. Правова база, що регулює всі найважливіші питання та аспекти державної служби, іншими словами, визначає заходи щодо її організації, функціонування, місце в системі зв'язків з громадськістю, правовий статус державних службовців, забезпечує функціонування системи мотивації державних службовців від 16 грудня 1993 р. № 723-ХІІ [4].

Новий український Закон про державну службу базується на новому розумінні професіоналізму державної служби, що включає об'єктивність, справедливість та неупередженість у підготовці та прийнятті адміністративних рішень; незалежність професійної посади державного службовця від впливу політичних чи приватних інтересів; прихильність інтересам суспільства, лояльність до держави та її законного політичного керівництва та її цілісність. Не менш важливим є постійне вдосконалення кваліфікації державних службовців протягом їхньої кар'єри. Головною умовою професіоналізму

державної служби є відкритий та прозорий конкурентний вибір на всіх посадах у державному управлінні (крім I групи).

По-друге, нинішня якість відносин між державою та державним службовцем веде до корупції та безвідповідальності. Сприяння чесній службі слід звести до рівня державної політики, а заходи повинні включати, крім суто матеріальних інтересів, заходи морального характеру: професійні змагання, присвоєння почесних звань, нагороди за чесну та бездоганну службу. Але це занадто спрощений підхід, оскільки вирішення проблеми корупції економічними засобами впливу на потенційних суб'єктів корупції ускладнюються тим, що:

- держава не має достатніх матеріальних резервів для визначення високих зарплат державних службовців (об'єктивна умова);

- досить складно розрахувати рівень матеріальних потреб тих чи інших посадових осіб, що визначить економічну межу його зацікавленості в отриманні додаткових незаконних винагород (суб'єктивний фактор).

Моральне заохочення сумлінної праці державних службовців ускладняються відсутністю чіткої державної ідеології державної служби, патріотизму, моральної парадигми державної служби. Заходи з морального сприяння державним службовцям здійснюються здебільшого окремо, у формі внутрішніх кампаній, безсистемних, не мають належної підтримки з боку громадської думки, репутації та авторитету. Фінансове становище більшості державних службовців не може принести їм достатнього професійного соціального задоволення, забезпечити досить високий рівень життя та престижний статус у суспільстві.

Література:

1. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ // Офіційне інтернет-представництво Президента України. –

Режим доступу:

http://www.president.gov.ua/docs/Programa_-reform_FINAL_1.pdf

2. Грицяк І. Законодавство про державну службу в Європейському Союзі (на прикладі Великобританії, Німеччини, Франції) / І. Грицяк // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. / редкол. А.О. Чемериса (голов. ред.) та [ін.]. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2004/2005. – Вип. 6/7. – С.440-446